

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 1 4 1 5 0 1 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

≡≡≡ Izpitna pola 1 ≡≡≡

Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope

Torek, 10. junij 2014 / 90 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec).

Izpitna pola vsebuje 25 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišete z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpišujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani (1–12), od tega 1 prazno.

Barvna priloga ima 4 strani (13–16), od tega 1 prazno.

Obča

1. Med naštetimi prstmi obkrožite tri, ki so najbolj razširjene v Afriki.

siva sprana prst

rdečkasto rumena prst vročih in vlažnih predelov

puščavska prst

črna prst

tundrska prst

rdeča in rjava mediteranska prst

(2 točki)

2. Obkrožite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna.

DA NE Mikroorganizmi razgradijo odmrle ostanke rastlin in živali v matično podlago.

DA NE Prst je prepereli del Zemljine skorje, ki si je z dolgotrajnimi procesi pridobil rodovitnost.

DA NE Profil prsti je navpični prerez skozi prst.

(2 točki)

3. Črna prst (črnozjom) je dobila ime po svoji črni barvi. Opišite še tri njene lastnosti.

1 _____

2 _____

3 _____

(2 točki)

4. Imenujte prst, ki je na sliki 1 v barvni prilogi označena s črko A, in pojasnite vpliv podnebja na njene značilnosti.

Ime prsti: _____

Pojasnitev: _____

_____

_____

(2 točki)

5. Pojasnite dva vpliva kmetijstva na prsti.

1 _____
_____
_____

2 _____
_____
_____

(2 točki)

Svet 1

6. Imenujte gorovja ali višavja, ki so na sliki 2 v barvni prilogi označena s črkami A, B, C in D.

A _____

B _____

C _____

D _____

(2 točki)

7. Napišite črko višavja s slike 2 v barvni prilogi, ki je nastalo predvsem s tektonskim razlamljanjem, in dve reliefni obliki, ki sta posledici takšnega nastanka.

Črka višavja: _____

Reliefna oblika:

1 _____

2 _____

(3 točke)

8. Opišite naravnogeografski vzrok, ki je poleg podnebja vplival na veliko gostoto prebivalstva v pokrajini, na sliki 2 v barvni prilogi označeni s črko C.

_____

_____

(1 točka)

9. Pojasnite nastanek gorovja, ki je na sliki 2 v barvni prilogi označeno s črko D.

_____

_____

(2 točki)

10. Tako kakor drugod po svetu tudi v Severni Ameriki relief vpliva na podnebne značilnosti. Izberite dva vpliva reliefa na podnebje Severne Amerike in ju pojasnite.

1 _____

_____

2 _____

_____

(2 točki)

Svet 2

11. Med naštetimi kulturnimi rastlinami v desnem stolpcu sta dve izrazito značilni za celini v levem stolpcu. Najznačilnejšo kulturno rastlino napišite na črto pred posamezno celino.

_____ Afrika	ječmen
_____ Južna Amerika	oljka
	kavovec
	kakavovec
	hmelj

(2 točki)

12. Pred trditvami napišite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna.

_____ V Avstraliji prevladuje plantažno kmetijstvo.

_____ V Južnoafriški republiki se pojavlja tržna živinoreja.

_____ Z zeleno revolucijo so v Južni Ameriki odpravili lakoto.

_____ V Jugovzhodni Aziji prevladuje nomadska živinoreja.

(2 točki)

13. Opišite tri značilnosti kmetijskih farm v ZDA.

1 _____

2 _____

3 _____

(2 točki)

14. Sliki 3 in 4 v barvni prilogi prikazujeta obliki kmetijstva v različnih delih Afrike. Za posamezno sliko obkrožite tisto pokrajino, za katero je prikazana oblika kmetijstva značilna.

SLIKA 3:   jug Afrike   Kongova kotlina   Sahel

SLIKA 4:   jug Afrike   Kongova kotlina   Sahel

(1 točka)

15. Navedite prevladujočo kmetijsko panogo v Avstraliji ter z dvema primeroma pojasnite vpliv podnebnih in vodnih razmer na kmetijstvo te celine.

Kmetijska panoga: _____

Pojasnitev:

1 _____

_____

_____

2 _____

_____

_____

(3 točke)

Evropa 1

16. V sliko 1 pravilno vpišite imena srednjeevropskih držav, v katerih leži Bodensko jezero.

Slika 1

(Prirejeno po: Senegačnik, J., in drugi, 2006: Evropa, geografija za 2. in 3. letnik gimnazij. Delovni zvezek, str. 58. Modrijan. Ljubljana)

(2 točki)

17. Pomagajte si s sliko 5 v barvni prilogi in pri trditvah o evropskih rekah obkrožite črko P, če je trditev pravilna, oziroma črko N, če je napačna.

P	N	Po Panonski kotlini teče Pad.
P	N	Volga se izliva v Črno morje.
P	N	Tisa je levi pritok Donave.
P	N	Loara izvira v Pirenejih.

(2 točki)

18. Obkrožite obalo v Franciji, kjer je večje plimovanje, in opišite pomen plimovanja v energetski oskrbi te države.

obala Sredozemskega morja

obala Atlantskega oceana

Opis: _____

(2 točki)

19. Za Norveško je značilna bogata ribolovna tradicija. Pojasnite posledico ribolova z velikimi ribiškimi ladjami za naravno ravnotežje v morju. Opišite, kako so Norvežani zaradi strogih omejitvenih ukrepov ribolova na odprtem morju nadomestili izpadli ulov.

Pojasnitev: _____

_____

_____

Opis: _____

_____

(2 točki)

20. S pomočjo slike 6 v barvni prilogi imenujte projekt, ki je značilen za ustja nizozemskih rek, in pojasnite njegov pomen za omenjeno državo.

Ime projekta: _____

Pojasnitev: _____

_____

_____

(2 točki)

Evropa 2

21. Pomagajte si s sliko 7 v barvni prilogi, ki prikazuje proizvodnjo in porabo energije v evropskih državah. K vsakemu viru primarne energije v levem stolpcu pripišite črko tiste države iz desnega stolpca, v kateri ta vir prevladuje.

_____ jedrska energija	A	Norveška
_____ vodna energija	B	Grčija
_____ rjavi premog	C	Švedska

(2 točki)

22. Obkrožite geološko dobo, v kateri je nastalo območje, ki je na sliki 5 v barvni prilogi označeno s črko A, in energijski vir, s katerim je območje bogato.

GEOLOŠKA DOBA:	terciar	predkambrij	paleozoik
ENERGIJSKI VIR:	nafta	črni premog	lignit

(2 točki)

23. Imenujte alternativni energijski vir, ki ga izkoriščajo na Islandiji, in opišite, kako ta vir nastane.

Energijski vir: _____

Opis: _____

_____ (2 točki)

24. Pomagajte si s sliko 7 v barvni prilogi. Evropske države se razlikujejo po porabi električne energije na prebivalca. Opišite naravnogeografski in družbenogeografski vzrok, zaradi katerega je poraba električne energije na prebivalca v nekaterih državah Evrope nad 20 kwh/dan.

Naravnogeografski vzrok: _____

_____

Družbenogeografski vzrok: _____

_____ (2 točki)

M 1 4 1 5 0 1 1 1 1 1

25. Primerjajte značilnosti Porurja in Šlezije tako, da pri vsaki trditvi v preglednici napišete oznako X za eno ali obe pokrajini, če trditev velja.

	PORURJE	ŠLEZIJA
Za pokrajino je bila značilna izrazita usmerjenost v premogovništvo in težko industrijo.		
Vzporedno s preobrazbo pokrajine poteka tudi sanacija degradiranega okolja.		
V pokrajini je nastal problem prehoda iz planskega v tržno gospodarstvo.		
Poudarek v preobrazbi pokrajine je bil na razvoju industrije visoke tehnologije.		

(2 točki)

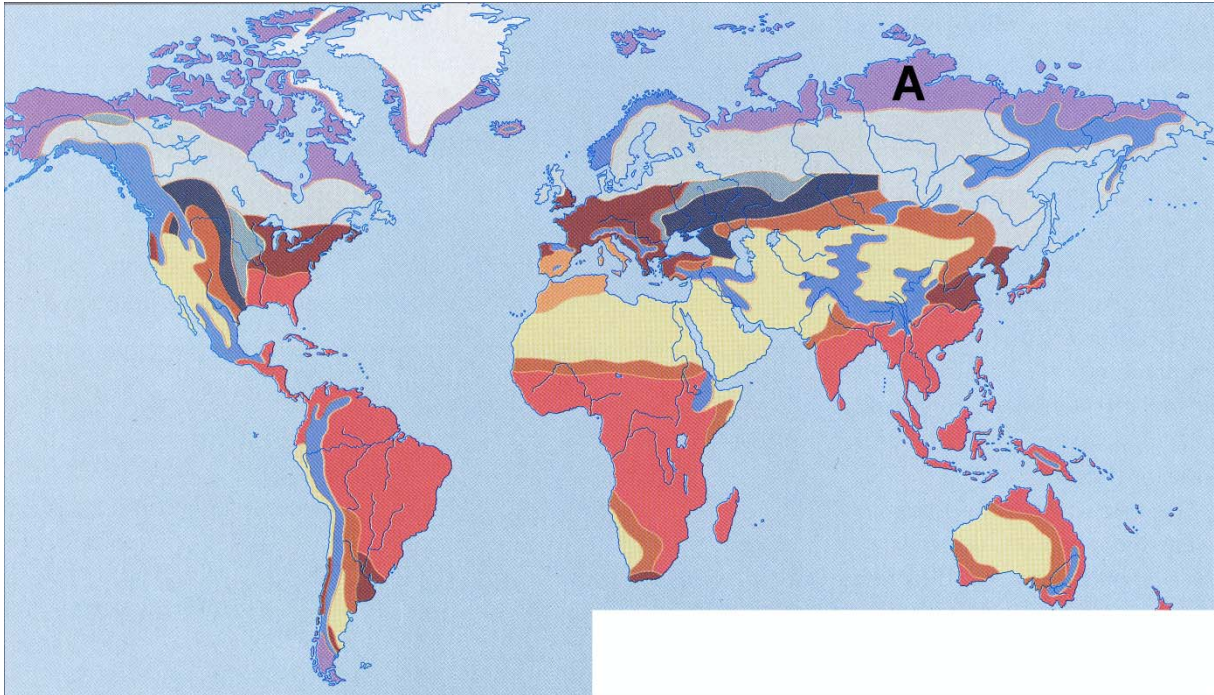

Prazna stran

M 1 4 1 5 0 1 1 1 1 3

Barvna priloga (k Izpitni poli 1)

Slika 1

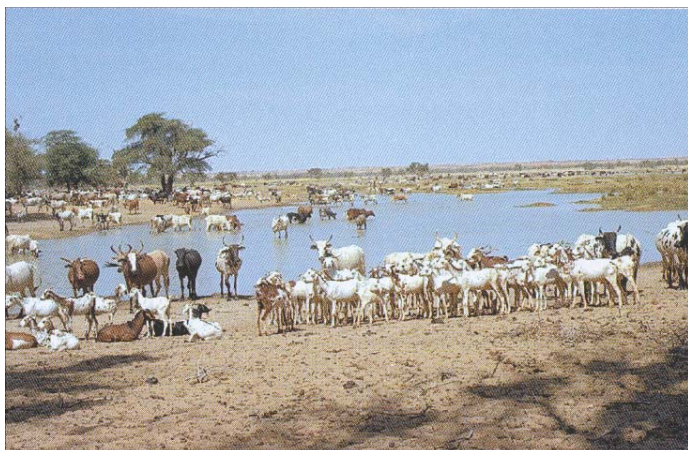
(Prirejeno po: Senegačnik, J., in drugi, 2003: Obča geografija za 1. letnik gimnazij, str. 104. Modrijan. Ljubljana)

Slika 2

(Vir: <http://planetolog.com/maps/map-world/big/physical-world-map.jpg>. Pridobljeno: 28. 2. 2013.)

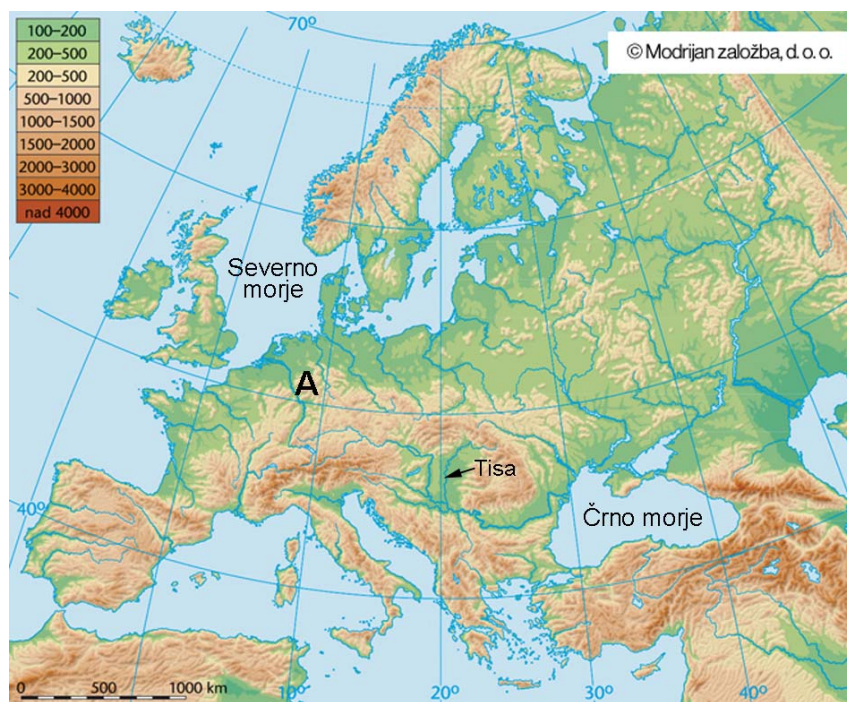
Slika 3

(Vir: Kürbus, T., in drugi, 2004: Geografske značilnosti sveta za 2. letnik gimnazijskega in srednjega tehničnega oz. strokovnega izobraževanja, str. 40. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Slika 4

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2003: Obča geografija za 1. letnik gimnazij, str. 164. Modrijan. Ljubljana)

Slika 5

(Prirejeno po: http://www.os-voicina.si/ip/rom_evropa_nkrajnc_itrinkaus/slike/slika1.jpg. Pridobljeno: 28. 2. 2013.)

Slika 6

(Vir: <http://www.impactlab.net/2010/10/17/top-ten-greatest-feats-of-engineering/dutch-delta-works>. Pridobljeno: 28. 2. 2013.)

Slika 7

(Vir: Atlas sveta za osnovne in srednje šole, str. 35. Mladinska knjiga Ljubljana, 2010)

Prazna stran